

Львівський національний університет імені Івана Франка
(повне найменування вищого навчального закладу)
Філологічний факультет
Кафедра української мови і імені професора Івана Ковалика

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана філологічного
факультету
доц. Крохмальний Р.О.

“31” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

галузь знань	(назва навчальної дисципліни) <u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	(шифр і назва напрямку підготовки) <u>035 Філологія</u>
спеціалізація	(шифр і назва спеціальності) <u>035.01 Українська мова та література</u>
факультет	(назва спеціалізації) <u>філологічний</u> (назва інституту, факультету, відділення)

2023-2024 рр.

Методика викладання української мови у вищій школі. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом підготовки філологія, спеціальністю українська мова та літератур

Розробник: **Костів О. М.**, доцент, кандидат філологічних наук

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри української мови імені проф. Івана Ковалика

Протокол від “ 31 ”серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри (Купчинська З.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«31» серпня 2023 р.

Робочу програму ухвалила Вчена рада філологічного факультету

Протокол від “31 ” серпня 2023 року № 1

“31”серпня 2023 року Голова (Крохмальний Р.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

©Костів О. М., 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань – гуманітарні науки 035 – філологія	Вибіркова	
Модулів – 1	Напрямок – 035 – філологія	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 3	Спеціальність – 035.01 – українська мова та література	1-й	1-й
		<i>Семестр 2-й</i>	
Загальна кількість годин – 18		<i>Лекції 16 год.</i>	
		Практичні заняття	
Тижневих годин для денної форми навчання – 1 аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 0,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	32 год.	
		<i>Самостійні</i>	
		72 год.	
		УНДЗ	
		Вид контролю: залік у тестовій формі	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомити студентів з особливостями вивчення української мови у вищій школі; аналіз проблемних питань у процесі викладання основних мовознавчих дисциплін.

Завдання: виробити у студентів уміння виокремлювати проблемні питання в процесі викладання української мови на філологічних та нефілологічних спеціальностях у вищій школі, а також навички викладання української мови як основної філологічної дисципліни, української мови за професійним спрямуванням, української мови як іноземної у контексті сучасних освітніх потреб.

У результаті вивчення курсу студент повинен

знати: загальнодидактичні принципи навчання української мови у вищій школі; форми навчання української мови у вищій школі; особливості проблемного навчання української мови у вищій школі; особливості модульно-рейтингової системи навчання української мови у вищій школі; види самостійної роботи з української мови у вищій школі; форми контролю за навчальним процесом у вищій школі; способи активізації навчального процесу у вищій школі.

вміти: виокремити, проаналізувати проблемні питання в процесі викладання української мови у вищій школі, віднайти оптимальні шляхи подолання труднощів у процесі викладання української мови як основної філологічної дисципліни, української мови за професійним спрямуванням, української мови як іноземної у вищій школі.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Зміст і побудова курсу методики викладання української мови у вищій школі. Філологічні і нефілологічні спеціальності в галузевих освітніх стандартах вищої професійної освіти. Компетентнісний підхід у викладанні української мови.

Тема 2. Українська мова у вищій школі: історія, основні етапи становлення, розвиток методики навчання.

Тема 3. Мовний компонент у галузевих стандартах вищої професійної освіти. Планування навчального процесу.

Змістовий модуль 2.

Тема 1. «Українська мова за професійним спрямуванням» як складова філологічної освіти. Особливості викладання української мови у ЗВО для нефілологів.

Тема 2. Навчальна дисципліна «Українська мова як іноземна»: зміст, мета, специфіка методики, оцінювання.

Тема 3. Викладання української мови як основного фаху філологічного профілю.

Змістовий модуль 3.

Тема 1. Проблемні питання у викладанні української мови. Нормативні та вибіркові дисципліни.

Тема 2. Форми контролю знань з української мови у ЗВО. Переваги і недоліки тестового контролю.

4. Структура навчальної дисципліни (методика вивчення української мови у вищій школі).

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	Денна форма			
		л	п	інд	с р с
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Предмет методики викладання української мови у вищій школі.					
Тема 1. Зміст і побудова курсу методики викладання української мови у вищій школі. Філологічні і нефілологічні спеціальності в галузевих освітніх стандартах вищої професійної освіти. Компетентнісний підхід у викладанні української мови.	2	2			
Тема 2. Українська мова у вищій школі: історія, основні етапи становлення, розвиток методики навчання.	2	2	5		
Тема 3. Мовний компонент у галузевих стандартах вищої професійної освіти. Планування навчального процесу.	2	2	4		

Разом – змістовий модуль 1	6	6	9		

Змістовий модуль 2. Викладання української мови у вищій школі.					
Тема 1. «Українська мова за професійним спрямуванням» як складова філологічної освіти. Особливості викладання української мови у ЗВО для нефілологів.	2	2			
Тема 2. Навчальна дисципліна «Українська мова як іноземна»: зміст, мета, специфіка методики, оцінювання.	2	2			
Тема 3. Викладання української мови як основного фаху філологічного профілю.	2	2			
Разом – змістовий модуль 2	6	6			

Змістовий модуль 3. Проблемні питання у навчанні української мови у вищій школі, форми контролю.					
Тема 1. Проблемні питання у викладанні української мови. Нормативні та вибіркові дисципліни.	2	2			
Тема 2. Форми контролю знань з української мови у ЗВО. Переваги і недоліки тестового контролю.	2	2			
Разом – змістовий модуль 3	4	4			
Усього годин	16	16			

6 Тематика практичних занять:

1. Зміст і побудова курсу методики викладання української мови у вищій школі. загальнодидактичні основи навчання у вищій школі. (2 год.)
2. Філологічні і нефілологічні спеціальності в галузевих освітніх стандартах вищої професійної освіти. Компетентнісний підхід у викладанні української мови. (2 год.)
3. Історія розвитку методики навчання української мови у вищій школі. (2 год.)
4. Основні етапи становлення й розвитку методики навчання української мови у вищих освітніх закладах (2 год.)
5. Мовний компонент у галузевих стандартах вищої професійної освіти. (2 год.)
6. Планування навчального процесу: навчальна програма дисципліни, робоча програма курсу, силабус. (2 год.)
7. «Українська мова за професійним спрямуванням» як складова філологічної освіти. (2 год.)

8. Особливості викладання української мови у ЗВО для нефілологів. Структура, зміст, мета, завдання
9. Викладання української мови як іноземної: зміст, мета, специфіка методики, оцінювання.(2 год.)
10. Викладання української мови як основного фахової дисципліни на філологічних факультетах (2 год.)..
11. Нормативні та вибіркові дисципліни. Структура, зміст, мета, завдання (2 год.).
12. Проблемні питання у викладанні лексикології, фонетики та фонології у вищій школі. (2 год.)
13. Проблемні питання у викладанні дериватології та діалектології у вищій школі. (2 год.).
14. Проблемні питання у викладанні історичної граматики та історії української мови у вищій школі. Викладання морфології та синтаксису. (2 год.)
15. Форми контролю знань з української мови. (2 год.)
16. Особливості тестового контролю. Види тестових завдань (2 год.).

7. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Зв'язок методики навчання мовознавчих дисциплін із суміжними науками.	6
2.	Особливості становлення й розвитку методики викладання української мови у вищій школі наприкінці XIX – 30 рр. XX століття.. XXI столітті.	6
3.	Розвиток методики викладання української мови у 40 – 60 роки XX століття	6
4.	Розвиток методики навчання української мови у 70 – 90 роки XX століття.	6
5.	Розвиток методики навчання української мови у вищій школі у XXI столітті.	6
6.	Новітні педагогічні технології у вивченні української мови у вищій школі	6
7.	Особливості впровадження педагогічних технологій у вивченні рідної мови в інших країнах	6
8.	Форми аудиторної роботи зі студентами у процесі викладання української мови..	6
9.	Методика проведення лекційних, практичних занять з методики викладання української мови в вищій школі	6
10.	Роль та місце засобів навчання в педагогічному процесі вищої школи	6
11.	Особливості дистанційного навчання у процесі викладання української мови у вищій школі.	6
12.	Роль практики у формуванні професійної компетентності студентів- філологів. . Види практик у процесі викладання української мови.	6
	Всього	72

8. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Розподіл балів, які отримують студенти для екзамену

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:

- практичні: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40;

Завдання до практичних занять з курсу «Методика викладання української мови у вищій школі» розміщено на сторінці атестованого курсу в системі електронного навчання: <https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5426>

- модулі: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30;

Тестові завдання для модульного контролю та заліку уміщені на сторінці атестованого курсу в системі електронного навчання: <https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5426>

- підсумкова робота: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30;

Тестові завдання для підсумкового контролю уміщені на сторінці атестованого курсу в системі електронного навчання: <https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=5426>

- Підсумкова максимальна кількість балів 100.

–

Академічна доброчесність: очікується, що відповіді студентів будуть оригінальними. Виявлення ознак академічної недоброчесності у відповіді студента, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. **Література.** Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів модульних робіт, а також бали, набрані впродовж семестру за виступи на практичних заняттях, участь в обговоренні. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвочасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Рекомендована література

Основна:

1. Методика викладання української мови у вищих навчальних та середніх освітніх закладах: Кредитно-модульний курс / За заг. редакцією О.І. Потапенка. – К.: Міленіум, 2006.
2. Семенов О.М., Дейниченко Н.П. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: навчальний посібник / О.М.Семенов, Н.П.Дейниченко. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – 219 с. (9,2 друк.арк.)
3. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін . Навчальний посібник./О. Горошкіна, С. Караман, З. Бакум, О. Караман, О. Копусь / за ред. О. Горошкіної та С. Карамана –2015. – С. 95-107 – Режим доступу: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/jspui/bitstream>
4. Коротеева-Камінська В. Викладання української мови та українознавства у вищих навчальних закладах (історичний аспект).– К.: Професіонал, 2006. – С. 304с.

Додаткова:

1. Глуховцева К. Д. Складні питання сучасної української літературної мови. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія.Графіка. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / К. Д. Глуховцева. – Луганськ: ДЗ “Луганський національний ун_т ім. Тараса Шевченка”, 2008. – 260с.
2. Інноваційні технології викладання української мови та літератури в школі і ВНЗ: проблеми та пошуки. – Житомир: Полісся, 2004. – 212с.
3. Копусь О. А. Теоретичні засади формування фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів-філологів у вищому навчальному закладі: [монографія] / О. А. Копусь. – Одеса : Видавництво ТОВ Лерадрук, 2012. – 429 с.
4. Коротеева-Камінська В. Викладання української мови та українознавства у вищих навчальних закладах (історичний аспект).– К.: Професіонал, 2006. – С. 304с.
5. Костів О, Мазурик Д. «Курс „Методика викладання фахових дисциплін” у становленні професійної компетентності магістрів-філологів» // Вісник Львівського університету. – Серія філологічна. – 2020 – Випуск 72 // Доступно з джерела: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/philology/article/view/10924/11177>
6. Костів О. Компетентнісний підхід у викладанні діалектології у вищій школі / О. Костів // Збірник наукових праць на пошану професора Таміли Панько. – Львів, 2021. – С. 343-355
7. [Компетентнісний підхід у викладання лінгвістичної географії у вищій школі // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів: Львівський національний ун-т, 2023. – Випуск 17. – С. 267–2716](#)
8. Костів О. Місце і роль курсу „Методика викладання фахових дисциплін” у підготовці магістрів української філології // «У вимірах слова». Збірник наукових праць на пошану професора Ірина Кочан. – Львів, 2019. – С. 427–436 (у співавторстві).
9. Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови : Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету / Оксана Костів, Олеся Сколоздра-Шепітко. – Львів, 2018. – 202 с.
10. Костриця Н. Пошуки нових форм проведення занять з української мови у вищій школі на нефілологічних факультетах // УМЛШ. – 2004. № 3. – С. 53-54.
11. Мазурик Д. Державний іспит з української мови як іноземної: вимоги та результати / Данута Мазурик // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, 2015. – Вип.11. С. 65–70.

12.Мазурик Д. Державний стандарт з української мови як іноземної в термінах // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів, 2016. – Вип. 12. – С. 121–125.

13.Методика викладання української мови у вищих навчальних та середніх освітніх закладах: Кредитно-модульний курс / За заг. редакцією О.І. Потапенка. – К.: Міленіум, 2006.

14.Навчальний план підготовки магістра з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія» спеціалізації 035.01 «Українська мова та література.– Режим доступу: <https://philology.lnu.edu.ua/academics/master/curriculum-ukrajinska-mova-ta-literatura>»

15.Стандарт вищої освіти. За спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для другого (магістерського рівня) вищої освіти // <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-magistr.pdf>

16.Яворська С.Т. Становлення і розвиток методики навчання української мови як науки в середній школі. Книга 1 (XVI ст. - 20-ті роки XX ст.) / С.Т. Яворська. - Слов'янськ, 2004. - 250 с.

• Яворська С.Т. Становлення і розвиток методики навчання української мови як науки в середній школі. Книга 2 (30 - 90-і роки XX ст.) / С.Т. Яворська.- Слов'янськ, 2004. - 186 с